

ОБЩА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПАЗАРИТЕ НА ПРОДУКТИ ОТ РИБОЛОВ И АКВАКУЛТУРИ

Общата организация на пазарите (ООП) на продукти от риболов и аквакултури беше първият елемент от общата политика в областта на рибарството (ОПОР). Като цяло настоящата ООП има за цел да защити производителите и да гарантира екологичната устойчивост и икономическата жизнеспособност на пазара на продукти от риболов и аквакултури. С нея се подобряват и укрепват ключови елементи на ООП, като например общите пазарни стандарти, информацията за потребителите и организациите на производителите, и се въвеждат нови елементи, като например проучвания на пазара.

ПРАВНО ОСНОВАНИЕ

Член 42 и член 43, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

КОНТЕКСТ

Общата организация на пазара (ООП) е политиката на Съюза за управление на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като същевременно се гарантира екологичната им устойчивост и икономическата им жизнеспособност. ООП е един от стълбовете на ОПОР ([3.3.1](#)). Прилагането ѝ започва още през 1970 г.^[1] в качеството ѝ на първа отделна уредба в областта на рибарството, макар и все още като част от правната рамка за общата селскостопанска политика (ОСП) ([3.2.1](#)). Поради това ООП за продукти от риболов и аквакултури се основава на целите и принципите за сектора на земеделието и селскостопанските продукти. Съгласно определението в член 38, параграф 1 от ДФЕС в „селскостопански продукти“ се включват „продукти на почвата, на животновъдството, на рибарството, както и продукти след първична преработка, пряко свързани с тези продукти“. Междувременно ООП претърпя значителни изменения през 1981 г.^[2] и 1999 г.^[3] През 2013 г. ООП беше реформирана още веднъж като част от последния пакет за реформи на ОПОР, като бяха взети предвид някои недостатъци на предходните рамки и развитието на дейностите в областта на рибарството и аквакултурите. Реформите влязоха в сила на 1 януари 2014 г. Действащият в момента Регламент (ЕС) № 1379/2013 относно ООП на продукти от риболов

[1] [ОБ L 236, 27.10.1970 г., стр. 5.](#)

[2] [ОБ L 379, 31.12.1981 г., стр. 1.](#)

[3] [ОБ L 17, 21.1.2000 г., стр. 22.](#)

и аквакултури^[4] възприема по-интегрираща роля чрез свързване на пазарните съображения със стратегиите за управление. Освен това настоящата ООП на продукти от риболов и аквакултури определя правната рамка за организациите на производителите (ОП), пазарните стандарти, информацията за потребителите и сертифицирането (екомаркировка) и правилата за конкуренцията и проучванията на пазара, като например тези, извършвани от Европейската обсерватория на пазара на продукти от риболов и аквакултури (EUMOFA).

ЦЕЛИ

Настоящата ООП на продукти от риболов и аквакултури има за цел да защити производителите, като се съсредоточава основно върху първичните производители (дружества за риболов и аквакултури) и свързването на пазарните съображения с въпросите, отнасящи се до управлението на ресурсите. Основните цели на ООП са:

- да се допринесе за устойчивата експлоатация на живите морски биологични ресурси;
- да се даде възможност на отрасъла на рибарството и аквакултурите да прилага ОПОР на подходящо равнище;
- да се укрепи конкурентоспособността на отрасъла на рибарството и аквакултурите в Съюза, и по-специално на производителите;
- да се подобри прозрачността и стабилността на пазарите;
- да се гарантира по-балансирано разпределение на добавената стойност по веригата на доставки в сектора;
- да се подобри информацията за потребителите и да се повиши осведомеността посредством уведомяване и етикетиране, което предоставя изчерпателна информация;
- да се подпомогне осигуряването на равноправни условия на конкуренция за всички продукти, които се предлагат на пазара в Съюза, като се насърчи устойчивата експлоатация на риболовните ресурси;
- да се допринесе за осигуряването на разнообразно предлагане на продукти от риболов и аквакултури за потребителите;
- да се предоставя на потребителите проверима и точна информация по отношение на произхода на продуктите и начина на тяхното производство, по-специално посредством маркировка и етикетиране.

ПОСТИЖЕНИЯ

Някои от основните постижения на ООП на продукти от риболов и аквакултури са следните:

[4] [ОВ L 354, 28.12.2013 г., стр. 1.](#)

А. Общи пазарни стандарти

Общите пазарни стандарти са общи характеристики, свързани с качеството, размера, теглото, опаковането, представянето и етикетирането на продуктите от риболов и аквакултури, предназначени за консумация от човека, независимо от техния произход. Те спомагат за наличието на висококачествени продукти на вътрешния пазар, като улесняват търговията въз основа на практиките на лоялна конкуренция и по този начин спомагат за подобряване на рентабилността на производството. След реформата на ООП от 2013 г. общите пазарни стандарти следва също така да позволяват предлагането на устойчиви продукти на пазара. Тези стандарти следва да бъдат определени в съответствие с мерките за опазване на запасите, напр. минималните размери за предлагане на пазара на търгуваните видове трябва да отговарят на най-добрите налични научни становища или да съответстват на минималните референтни размери за опазване (3.3.2). През 2019 г. Комисията представи оценката си на постигнатите резултати на пазарната рамка за продуктите от риболов и аквакултури.

Б. Информация за потребителите

Цели се и задължителната, и незадължителната информация за потребителите да бъде изчерпателна и ясна, за да се насърчи отговорното потребление. С новия регламент за ООП се разширява съдържанието и обхватът на задължителната информация за етикетирането на продуктите от риболов и аквакултури, предназначени за консумация от човека. Освен това следва да се оцени използването на екомаркировките като незадължителна информация, за да се осигури по-добра информация относно екологичната устойчивост. Въз основа на член 36 от Регламента за ООП, след обществена консултация, през май 2016 г. Комисията публикува доклад за осъществимостта на варианти за схема на ЕС за екомаркировка за продукти от риболов и аквакултури.

В. Организации на производители и планове за производство и предлагане на пазара

Новият Регламент за ООП засилва отговорността на организациите на производители (ОП) в областта на рибарството и аквакултурите, за да се постигнат целите на ОПОР и ООП. Всички ОП трябва да изготвят и представят на публичните органи план за производство и предлагане на пазара, за да гарантират екологичната устойчивост на своите дейности, свързани с риболов и аквакултури. По този начин плановете за производство и предлагане на пазара представляват съществен и задължителен инструмент на новата ООП. За да се улесни разработването и хомогенното прилагане на плановете за производство и предлагане на пазара от всички ОП, Комисията прие Регламент за изпълнение (ЕС) № 1418/2013^[5] и представи Препоръка 2014/117/ЕС^[6]. Подготовката и прилагането на плановете за производство и предлагане на пазара могат да бъдат съфинансирани чрез ЕФМДР (3.3.4).

[5] [ОБ L 353, 28.12.2013 г., стр. 40.](#)

[6] [ОБ L 65, 5.3.2014 г., стр. 31.](#)

Г. Проучване и изследване на пазара

Комисията създаде Европейска обсерватория на пазара на продукти от риболов и аквакултури (EUMOFA). Тя представлява инструмент за проучване на пазара, чиято цел е да се постигне по-прозрачен и ефективен пазар на продукти от риболов и аквакултури. Тази обсерватория улеснява достъпа до данни относно продуктите от риболов и аквакултури, представя пазарни анализи и подпомага създаването на политики. Базата данни на EUMOFA предоставя ежеседмични, ежемесечни и ежегодни данни за продуктите от риболов и аквакултури по цялата верига на доставки – от първата продажба до потреблението. Освен това тя предоставя структурна информация, анализи и проучвания, свързани със сектора на рибарството и аквакултурите на ЕС, на равнището както на ЕС, така и на държавите членки.

Д. Премахване на схемата за изтегляне на продукти

Схемата за цени за изтегляне от пазара беше мярка за пазарна интервенция, която приключи от началото на прилагането на новия Регламент за ООП. „Цената за изтегляне от пазара“ беше определена като фиксирана минимална цена, под която не може да бъде продавана риба. Този инструмент за интервенция позволяваше на организациите на производители да изтеглят рибни продукти от пазара в определени граници на пазарни колебания. Премахването на тази схема насърчи производителите да предвиждат пазарното търсене в своето планиране на производството и да избягват изтеглянето на продукти.

РОЛЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

Схемата на ООП представлява един от трите стълба на последната реформа на ОПОР, заедно с последвалото приемане на преработения Основен регламент относно общата политика в областта на рибарството (ОПОР) и новия Европейски фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР).

През последния цикъл на реформата на ОПОР Парламентът изигра важна роля за оформянето на настоящата ООП. Той се застъпи категорично за нейното преразглеждане, така че да се създаде правна рамка, благоприятстваща процъфтяващ сектор със стабилни доходи, по-голяма стабилност на пазара, високи пазарни стандарти и повишена добавена стойност на продуктите от риболов и аквакултури.

На 29 май 2018 г. Парламентът прие резолюция относно оптимизиране на веригата за създаване на стойност в сектора на рибарството на ЕС^[7]. Парламентът призова Комисията, държавите членки и регионалните органи да предприемат редица действия за справяне със сложните предизвикателства в сектора на рибарството в ЕС, напр. улесняване на създаването на ОП, предоставяне на повече възможности за дребномащабен риболов и включване на основан на пола подход в политиките в областта на рибарството.

На 30 май 2018 г. Парламентът прие резолюция относно прилагането на мерки за проверка на съответствието на рибните продукти с критериите за достъп до

[7] [ОВ С 76, 9.3.2020 г., стр. 2.](#)

пазара на ЕС^[8], с която се призовава за това всички вносни продукти да отговарят на съответните правила и критерии на ЕС за храните, включително тези на ООП, както и на хигиенните и трудовите стандарти и стандартите по отношение на сигурността на плавателните съдове и на околната среда.

На 15 януари 2020 г. Парламентът прие резолюция относно Европейския зелен пакт^[9]. В нея Комисията се призовава да интегрира продуктите от риболов и аквакултури в своята стратегия „От фермата до трапезата“ с цел засилване на устойчивостта на веригата за създаване на стойност в сектора на рибното стопанство. Освен това в нея се подчертава необходимостта от действия за борба със замърсяването с пластмасови отпадъци, намаляване на разхищаването на храни, борба с измамите с храни и подобряване на етикетирването на храните.

На 21 февруари 2023 г. Комисията публикува своята [оценка на прилагането на Регламент \(ЕС\) № 1379/2013](#) относно общата организация на пазарите на продукти от риболов и аквакултури. Оценката показва, че Регламентът за ООП и начинът на неговото прилагане след реформата са успешни. Бяха набелязани области за подобрене и Комисията обяви, че ще постигне това подобрене в бъдеще, като си сътрудничи тясно със заинтересованите страни и националните администрации за максималното увеличаване на въздействието на съществуващите пазарни инструменти, за да се гарантира съответствие и да се преодолеят недостатъците.

Marcus Ernst Gerhard Breuer
10/2023

[8] [ОВ С 76, 9.3.2020 г., стр. 54.](#)

[9] [ОВ С 270, 7.7.2021 г., стр. 2.](#)

